

Jernej Leva

O večni ljubezni

UVOD

Človekovo življenje je vselej pesem. Pesem, kakor življenje, počasi nastaja in se nekega dne rodi. Kakor življenje tudi pesem teče počasi in hkrati hitro, je sončen dan in je noč, požirek sveže vode v puščavi in puščava sama. Najpomembneje pa je, da je v obeh, v pesmi in življenju, vse izraz, podoba, okno, ki odpira pogled na skrito. Ali ni pesnik pravzaprav vsak človek, kadar, čeprav se tega morda skoraj ne zaveda, hrepeni po tem, da bi on sam postal pesem, podoba neizrazljivega, odtis najglobljega, izžarevanje nevidnega, ki je v njem in ki hrepeni? To je pesem, ki si ne želi biti zgolj slišana, prebrana in dojeta, temveč ni mirna, dokler se ne naseli v tistem, ki jo sprejme, da mu naposled postane notranje ognjišče, njegova toplota in svetloba.

Ta notranja povezanost človeka in pesmi hrepenenja nam tiho ponuja, da svoje življenje začnemo gledati in živeti kot usmerjenost k drugemu, kot iskanje obličja. Odkrivanje življenja kot pesmi nam daje slutiti, da je to hrepenenje po drugem, ki vse preveva, nedoumljiva skrivnost, ki pa človeku edina ne samo daje odgovor na vse zapisane ter nezapisane vprašaje, temveč ga vabi, da vstopi vanjo. Človeka ne samo napolnjuje, temveč ga ozdravlja, tolaži, vodi, objema v nežnem šepetu ter ga vsega poživlja. Je kakor beseda, ki je je vsa pesem polna in jo diha, a ni nikjer zapisana. To je skrivnost ljubezni.

VEČNO HREPENENJE

Življenje samo v človeku vzbuja spraševanje in iskanje, gledanje-čez. Umetnost, kultura, filozofija, religija; človekovo bivanje ne zmore in ne želi biti samo sebi odgovor. Dokaza, da je v nas nezadržna želja po izstopu, pre-seganju in bivanju v polnosti, ni treba nujno iskati v velikih religioznih in filozofskih sistemih niti v tisočletnih bojih za uveljavitev, da bi postali nekaj več, kot sami po sebi smo. Dovolj je iskren pogled vase. Tiho, mirno in pozorno vztrajanje v notranjosti nam bo odkrilo zavest o notranjem prostoru, za katerega obstoj veliko večino časa sploh ne vemo. Razkril se nam bo kot nekakšen skrivnostni svet, ki se bo sprva zdel predvsem kraj odsotnosti in praznine. Če se vanj vztrajno vračamo in potrpežljivo ostajamo v njem, bodo tesnobna napetost, nelagodje in nemir sčasoma postali kakor en sam tok, ena sama želja, doslej neznana, a veliko globlja in močnejša; o njej lahko govorimo kakor o žeji, lakoti, iskanju sence v puščavi naše notranjosti. Počasi se nam razkrije iluzornost podobe človeka kot bitja, ki vzpostavlja, ohranja in izpolnjuje samega sebe v svojem posamičnem bivanju z zadovoljevanjem svojih telesnih in psiholoških potreb; srečamo se z odbleskom, ali, kakor bi rekel Platon, senco resnice, da je človekov najgloblji temelj v resnici brezno, nedoumljiva in skrivnostna globina, ki ostaja kakor gora sredi spreminjajočega se vremena čustev in dogajanja na površini in ostaja ob vsem preobilju užitkov, bogastva, pa tudi številnih in intenzivnih medosebnih odnosih, boleče prazna.

Ta skrivnostni klic našega temelja nas tiho, a neovrgljivo usmerja k nečemu, kar presega tukajšnjost, posamičnost in kakršnokoli samoutemeljevanje. Ponovno ni potrebno pogleda usmerjati daleč stran, da se nam kot odgovor, izrečen v vseh časih, razkrije to, čemur pravimo ljubezen. Množina knjig, napisanih o ljubezni, besed in dejanj, storjenih v njenem imenu, je brez števila, hkrati pa verjetno ni ničesar, kar bi poznali manj in po čemer bi hrepeneli bolj. Hrepenenje po drugem, iskanje bližine in globoke medsebojne povezanosti z drugo osebo je to, čemur pravimo ljubezen in trdimo, da je to odgovor na boleče hrepenenje v nas; ljubezen človeka vpelje iz nezadostne samosti v odnos z drugim, kjer se zgodi izpolnitev. Življenje pa vsak dan priča o naši nezadostnosti, nestalnosti in preprosti nezmožnosti, da bi postali in bili pesem, ki se izreka in je izrečena drugemu; izkušnji hrepenenja po ljubezni se pridružuje nevzdržno spoznanje temeljnega pomanjkanja. Prejšnje stoletje bolečin, smrti in kaosa je skoraj popolnoma podrlo naše podobe ljubezni, in to do te mere, da se številnim zdi, da je pravzaprav ni. Obstaja sicer kot izraz za skupek telesnih in psiholoških potreb, ki služijo preživetju, olepšanih s kemičnimi procesi v telesu, ni pa razumljena kot karkoli več od človeka samega.

Postalo je še jasneje, da se naše hrepenenje po ljubezni, ki je hrepenenje po biti za drugega in v drugem, ne ustavlja in ne more odpočiti v medosebnih odnosih. Odkritje neskončnega brezna bolj kot vse drugo kliče po ljubezni, ki se vanj izteka iz Izvira, iz Luči, ki se popolnoma in brez zmanjševanja izliva sama iz sebe in vse presvetljuje. Hrepenenje, ki ga v nas ne umiri nič končnega in določenega, je hrepenenje po Neskončnem, Brezmejnem in Večnem.

VEČNA SKRIVNOST

Pesem je lepa ne zaradi same sebe, temveč ker se iz nekoga rodi in njega samega nosi drugemu. V uvodu smo preko te podobe občudovali čudovito skrivnost ljubezni, ki želi vstopiti iz sebe v drugega, bivati zanj in mu postati vse. V svoji globini po določenem odmiku od lažne identitete, ustvarjene na podlagi tako bolečega dejstva samobiti, doživljamo preprosto resnico, da smo pesem, ker smo rojeni, prežeti s hrepenenjem po ljubezni in iščoč ljubezen samo. Poprejšnja temina notranjega brezna nam sedaj z neskončno jasnostjo razkrije ne samo obstoj, ampak tudi živo prisotnost in bližino Izvira, Pesnika, iz katerega smo rojeni in smo prepojeni s hrepenenjem po njem. Ne moremo ga misliti, kakor mislimo vse ostalo, pa vendar vemo, da je. Ne vidimo ga, pa vendar postane viden v vsem, kar nas obdaja. Brez dokazov nam vse postane dokaz neskončne Ljubezni, ki, čeprav je nad vsem, vse prešinja in napolnjuje. Ljubezen, Eno, Bog. Kakor ljubezni tako tudi Boga ni mogoče doumeti. Spoznavamo, da je on tisti, ki v nas polaga hrepenenje po tem, da bi se zaradi njega odpovedali sebi in da bi ves svet in vse ljudi imeli za neskončno vredne. Ogenj, ki ga polaga v nas, nikakor ne more biti zgolj neka njegova lastnost, temveč temelj njega samega, njemu istoveten; izkušnja, ki jo od Platona in Plotina do krščanskih mistikov doživljajo ljudje, ki so odgovorili njemu v sebi, je izkušnja Ljubezni same, ki pleše, pesnika, ki poje besedo, ki nosi sebe v njem po njegovem glasu, ki je spet on sam. Gibanje v negibanju, preobilje veselja v pesmi popolne tišine. Samo Življenje samo je lahko resničen vir našega, samo Ljubezen sama nas lahko spremeni vase, da postanemo vsi, s svetom vred, ozdravljeni rane, ki jo povzroča naša oddaljenost od nje.

Etika, morala, kategorični imperativi, zapovedi in politični manifesti se slej kot prej izkažejo za nezadostne, da bi človeku posredovali življenje, v katerem bi drug drugemu postajali voda, hrana in senca srca. Misel, da so dobrota, lepota in ljubezen zgolj idejno abstrahiranje človekovih lastnosti, ki jih poseduje sam po sebi, ali pa da te obstajajo zgolj kot psihološke in politične sugestije zoper nesmisel, ki ga mora zapolniti človekov trud, ne potrebuje filozofskega dokaza, da je zmotna. Vračanje k eksistencialnemu temelju ima namen ponovno povezati človeka z resničnostjo, idejo z življenjem, hrepenenje z Obličjem. Spoznavamo, da je naše življenje smiselno, dobro in lepo samo, v kolikor je živeto v ljubezni. Če bi ta bila odvisna samo od nas, če bi vsa lepota življenja bila v tem, da se moramo neprestano truditi za to, da delamo dobro in dvigujemo standarde osebnega in družbenega življenja, potem je enako, kot da je ne bi bilo. Izkušnja ljudi, ki so sprejeli svojo resničnost kot otroci, ki so rojeni in ljubljani, priča, da je ljubezen v prvi vrsti v sprejemanju. Sprejeti svojo omejenost je prvi korak k obrnitvi pogleda od svoje nezadostnosti k Njemu, ki preveva naše življenje, nam daje, da sebe vidimo, kakor nas vidi on; ranjene, poškodovane, potrebne ljubezni, čudovite kljub prahu in umazaniji, ki prekriva našo površino. Kontemplacija in zrenje Obličja je tisto, s čimer vstopamo v njegovo navzočnost, ki ni dosegljiva razumevanju, ampak tihi ljubezni, ki je v veselju nad tem, da smo z njim, da je On v nas in da je naše življenje, z vsemi bolečinami in trpljenjem vred, v njem. Je tiho zavedanje ljubeče povezanosti, ki je globlja od besed in ne temelji v nas, ampak v Njegovi izjemni človekoljubni dobroti, ki nas od znotraj prenavlja, napolnjuje z veseljem in mirom, ki v odnosu vstopa v drugega.

Biti z Bogom v vsakdanjem življenju v prvi vrsti torej pomeni notranje zaupanje, prepuščenost in naslonjenost nanj. Resnična ljubezen je On sam, ki vstopa v naše življenje in po njem v nas odgovarja na klic po sprejetosti, bližini, brezpogojnem odpuščanju, pozornosti, objemu, ki zajame vsak še tako poškodovan del našega srca. Naš vsakdan, delo in odnosi bodo sčasoma postajali odgovor na Božjo ljubezen, ki je zelo resnična in konkretna, kadar ji pustimo biti pri nas, kadar se nanjo obračamo in ji zaupamo; gre za notranjo držo, ki je temelj ljubezni med nami. Biti dober se tako odkriva v povsem novi in čudoviti luči; postajati podoben Bogu in postajati sin v Njem. Dokazi za Božjo ljubezen so drugačni od naših, pa vendar je v vsej zgodovini samo en dokaz, ki resnično dokaže, pokaže in odživi ljubezen, ki gre do konca. Samo en je Dokaz, ki je razodel obličje Ljubezni, s tem da je zapel pesem tam, kjer ni bilo drugega kot stokanje in jok žalostnih. Ljubezen je v tem, da je žalost vzel vase in jo spremenil v veselje.

Božja ljubezen je izvir, smisel in cilj sveta. Ljubezen sama je bila na svetu in razsvetljuje vsakega, ki hrepeni po njej in jo išče. Samo ta vse prenese, vse pretrpi in nikoli ne mine.

ZAKLJUČEK ALI NOV UVOD

Ljubezen je pesem, ki si ne želi biti zgolj slišana, prebrana in dojeta, temveč ni mirna, dokler se ne naseli v tistem, ki jo sprejme, da mu naposled postane notranje ognjišče, njegova toplota in svetloba. Izkušnja ljubezni je izkušnja Boga, ki je ljubezen in želi vse naše življenje prepojit s sabo, da bi drug drugemu postali Njegova melodija. Kako v življenju zaživeti melodijo, ki ne pomeni odsotnosti težav, napora in bolečin, temveč njihovo preoblikovanje v pesem, ki nas vodi k Njemu, je vprašanje, na katerega ta esej nima odgovora, temveč srce

usmerja k Od-Govoru. Vsak naš trenutek življenja bo tako postajal pesem in okno nekega dne, ko bomo prijeti za roko in popeljani tja, kjer smo pesnik, njegova pesem, njegov glas in mi, ki nas pesem nosi, eno, v dan, ko bo naša ljubezen vstopila v naročje Tistega, čigar pogled je odgovor našemu.